

Jaarverslag

2017

Inhoud

Woord vooraf	4
Overzicht van de opdrachten van de Hoge Raad	6
De economische beroepen in cijfers – Terugblik over een periode van 15 jaar	10
1. Algemene gegevens – Natuurlijke personen.....	10
2. Gegevens in verband met de bedrijfsrevisoren (natuurlijke personen).....	14
3. Gegevens in verband met de leden van het IAB (natuurlijke personen).....	15
4. Gegevens in verband met de leden van het BIBF (natuurlijke personen).....	17
5. Economische beroepen – Rechtspersonen.....	19
Samenstelling van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 31 december 2017	20
Verslag over 2017	21
Hervorming van het bedrijfsrevisoraat en van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.....	21
Invoering van de nieuwe structuur voor publiek toezicht in België.....	23
Normatief kader voor bedrijfsrevisoren.....	25
Normatief kader voor accountants en belastingconsulenten.....	28
Kwaliteitstoetsing bij externe leden van het IAB en gebruik van de opdrachtbrief.....	29
Herziening van de plichtenleer voor erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten.....	30
Voorstel van stagerichtlijnen voor erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten.....	31

Ontmoeting met de vertegenwoordigers van de Nationale Raad van het BIBF.....	32
Verwachte evoluties in het gemeenschappelijk normatief kader in België voor de drie instituten	32
Evolutie op Europees en internationaal niveau.....	33
Bijlage 1 - Jaarrekening van de Hoge Raad over het boekjaar 2017	34
Bijlage 2 - De economische beroepen in cijfers op 31 december 2017	35
Bijlage 3 - Lijst van de adviezen en goedkeuringen van normatieve teksten van de Hoge Raad in 2017	37

Woord vooraf

2017 is andermaal een intense periode gebleken voor de Hoge Raad, getuige de talrijke adviezen die zijn verstrekt.

Naar aanleiding van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren heeft de Hoge Raad in verband met de ontwerpen van koninklijke uitvoeringsbesluiten inderdaad verschillende adviezen geformuleerd.

2017 is ook een belangrijk jaar geworden voor het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, met de installatie van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de vaststelling van de werkingsregels voor het College en de regels over de samenwerking met de Hoge Raad.

Tijdens de verslagperiode was er verder het initiatief van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten om de politieke wereld te wijzen op het belang van een evenredige toepassing van de toepasselijke normen voor contractuele controles bij KMO's. Naar aanleiding van dit initiatief heeft Minister PEETERS het IBR en het IAB de opdracht gegeven om voor de contractuele controles bij KMO's samen een norm uit te werken. Daartoe werd een interim-institutenwerkgroep opgericht.

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft het IBR en het IAB in juli 2017 verzocht om, zodra zij klaar waren met een voorstel voor een gemeenschappelijke norm voor contractuele controles, voor hem een stand van zaken op te maken. Aan de goedkeuring van een eventuele nieuwe beroepsnorm voor bedrijfsrevisoren inzake de wettelijke controle van de jaarrekening, heeft de Minister tevens als voorwaarde gekoppeld dat er definitief werk zou worden gemaakt van een gemeenschappelijke norm voor contractuele controles.

In die specifieke context heeft de Hoge Raad zijn visie gegeven over een aantal ontwerpnormen voor de bedrijfsrevisoren.

Het jaar 2017 is eveneens een gevoelige periode geweest, toen als gevolg van een fundamentele onenigheid de - nochtans beloftevolle - gesprekken tussen het IBR en de twee andere instituten in verband met een fusie van de drie instituten waarin de respectieve economische beroepen zijn ondergebracht, op niets uitdraaiden.

Naar aanleiding van de ondertekening van een protocolakkoord zou er wel een toena-dering tussen de leden van het IAB en het BIBF in de maak zijn. Op 13 juli 2018 heeft de Ministerraad een voorontwerp van wet met betrekking tot de beroepen van accountant en belastingadviseur goedgekeurd. Het ontwerp van wet tot oprichting van een Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA) is aan de Raad van State overgezonden.

In die context heeft de Hoge Raad dan ook herhaalde ontmoetingen gehad met de vertegenwoordigers van alle instituten en hij heeft daarbij in het kader van zijn opdracht inzake overleg met alle in artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundi-ge en fiscale beroepen bedoelde instituten, de nodige diplomatie aan de dag gelegd.

Jean-Marc Delporte
Voorzitter

Overzicht van de opdrachten van de Hoge Raad

Sinds de oprichting van de Hoge Raad in 1985 hebben zijn opdrachten talrijke ontwikkelingen gekend. Die bevoegdheidsuitbreiding situeert zich zowel op het vlak van de opdrachten zelf als van het toepassingsgebied ervan.

A. Evolutie van de bevoegdheden *ratione personae* van de Hoge Raad in drie kerndata

- **In 1985** heeft de wetgever het wettelijk kader van het beroep van bedrijfsrevisor met de wet van 21 februari 1985 grondig gewijzigd. Bij die gelegenheid werd ook de Hoge Raad opgericht, toen enkel bevoegd voor het bedrijfsrevisoraat.
- **In 1993** heeft de wetgever de bevoegdheden *ratione personae* van de Hoge Raad voor het bedrijfsrevisoraat uitgebreid tot het Instituut van de Accountants en tot alle regelingen in verband met de organisatie van het beroep van accountant. Bij die gelegenheid werd de Hoge Raad omgedoopt tot "Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy".
- **In 1999** wenste de wetgever de fiscale beroepen een wettelijke erkenning te geven. Als besluit van de parlementaire besprekingen werden twee titels wettelijk erkend ("belastingconsulent" en "erkend boekhouder-fiscalist"), wat echter voor geen van beide beroepsgroepen de toekenning van een monopolie inhield.

Gelet op de nauwe band die er in België bestaat tussen boekhouding en fiscaliteit, heeft de wetgever beslist om de fiscale beroepen onder te brengen bij twee reeds wettelijk erkende beroepsorganisaties:

- de *belastingconsulenten* werden ingedeeld bij het Instituut van de Accountants, omgedoopt tot “Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten”;
- de *erkende boekhouders-fiscalisten* werden ingedeeld bij het Beroepsinstituut van de Boekhouders, omgedoopt tot “Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten”.

In het kader van de [wet van 22 april 1999](#) betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen heeft de wetgever de bevoegdheden van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy andermaal verruimd met de invoering van het begrip “economische beroepen”: bedrijfsrevisoren, accountants, erkende boekhouders, belastingconsulenten en erkende boekhouders-fiscalisten. Deze beroepsgroepen zijn ondergebracht in drie specifieke beroepsorganisaties: het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (verkort IBR), het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (verkort IAB) en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten (verkort BIBF).

Bij die gelegenheid werd de Hoge Raad omgedoopt tot de “Hoge Raad voor de Economische Beroepen”. Dit concept is een generiek begrip waarin – weliswaar rekening houdend met de respectieve specifieke eigenschappen van elk economisch beroep – **zowat 15.000 beoefenaars van de cijferberoepen** kunnen worden ondergebracht, met andere woorden, één van de belangrijkste vrije beroepen.

B. Evolutie van de bevoegdheden *ratione materiae* van de Hoge Raad in vier kerndata

- **In 1985** kreeg de Hoge Raad als basisopdracht het formuleren - op eigen initiatief of op verzoek - van adviezen en aanbevelingen voor de Regering of de beroepssector.

Die opdracht vloeit momenteel voort uit artikel 54 van de [wet van 22 april 1999](#) betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen. De Hoge Raad is bijgevolg een autonome instelling met als opdracht om, *op eigen initiatief of op verzoek*, adviezen of aanbevelingen te formuleren

- aan de Regering;
- aan het IBR;
- aan het IAB;
- aan het BIBF;

die er moeten toe bijdragen dat de opdrachten die bij wet aan een bedrijfsrevisor en een accountant zijn toevertrouwd, evenals de werkzaamheden als accountant, belastingconsulent, bedrijfsrevisor, erkend boekhouder en boekhouder-fiscalist, worden uitgeoefend met naleving van het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer.

Deze adviezen of aanbevelingen slaan onder meer op het uitoefenen van de opdrachten bedoeld in artikel 15*bis* van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven (ondernemingsraden).

- **In 1993** heeft de wetgever de bevoegdheden *ratione materiae* van de Hoge Raad voor het bedrijfsrevisoraat uitgebreid tot de werkzaamheden van het Instituut van de Accountants en alle regelingen in verband met de organisatie van het accountantsberoep. Bij die gelegenheid werd aan de Hoge Raad tevens een bijkomende opdracht als overlegorgaan met de twee instituten toevertrouwd. Sinds in 1999 de bevoegdheden van de Hoge Raad werden uitgebreid tot de belastingconsulenten, de erkende boekhouders en de erkende boekhouders-fiscalisten, is zijn opdracht als overlegorgaan ook doorgetrokken naar het BIBF.

Nog steeds in 1993 maken de nieuwe wetsvoorschriften het voor de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy mogelijk om rechtstreeks klacht neer te leggen bij de Tuchtcommissie van één van beide Instituten (IBR en IAB), die de Hoge Raad moet laten weten welk gevolg aan die klacht is gegeven. In 1999 werd die bevoegdheid doorgetrokken naar het BIBF.

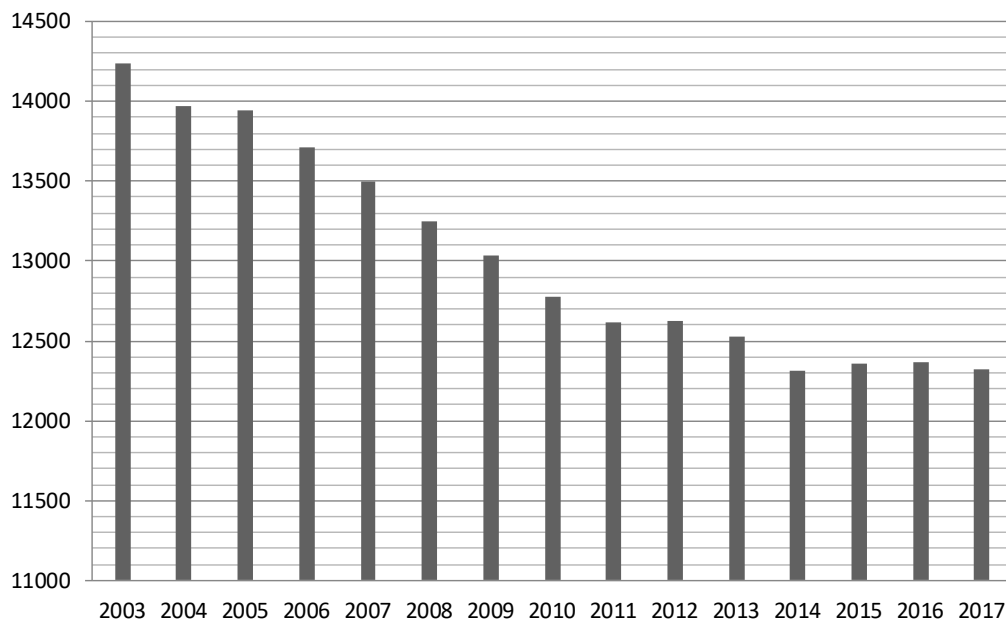

- **In 2007** heeft de wetgever de rol van de Hoge Raad nog versterkt, en dit meer bepaald op het vlak van de geldende beroepsnormen en -aanbevelingen voor bedrijfsrevisoren. Sinds 2007 is de Hoge Raad inderdaad, samen met de federale Minister bevoegd voor Economie, belast met de goedkeuring van de beroepsnormen en -aanbevelingen die bedrijfsrevisoren moeten naleven. Na goedkeuring op deze twee niveaus wordt een bericht in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt. Pas na afloop van het volledige proces wordt een norm of aanbeveling als goedgekeurd beschouwd en derhalve bindend voor bedrijfsrevisoren. Het initiatiefrecht blijft bij het IBR, dat de plicht heeft een openbare raadpleging te houden vooraf voor een ontwerpnorm of -aanbeveling ter goedkeuring voor te leggen.
- **In 2016** werd met de goedkeuring van de [wet van 7 december 2016](#) tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (*Belgisch Staatsblad* van 13 december 2016, tweede editie), de rol bevestigd van de Hoge Raad in het goedkeuringsproces voor normen en aanbevelingen voor bedrijfsrevisoren. Het initiatiefrecht is weliswaar bij het Instituut van de Bedrijfsrevisoren gebleven, maar de wetgever heeft zowel voor de Hoge Raad als voor de federale Minister bevoegd voor Economie, een injunctierecht ten opzichte van het instituut toegevoegd.

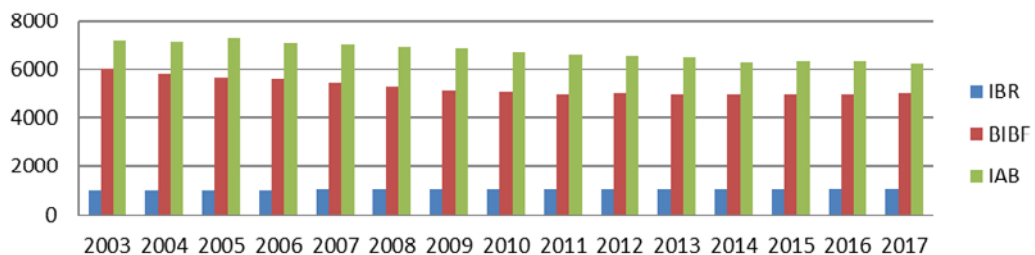
De economische beroepen in cijfers – Terugblik over een periode van 15 jaar

1. Algemene gegevens – Natuurlijke personen

Aantal beroepsbeoefenaars (ongeacht de titel)

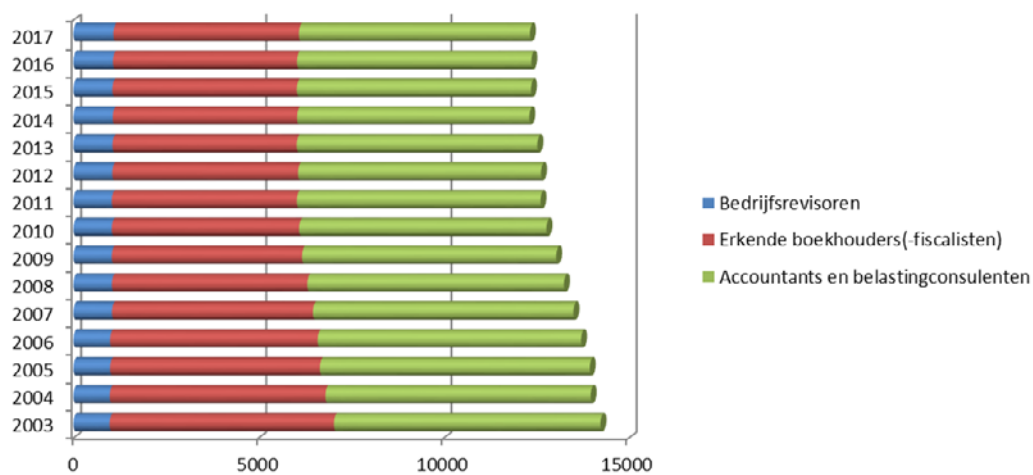

De leden van de drie instituten

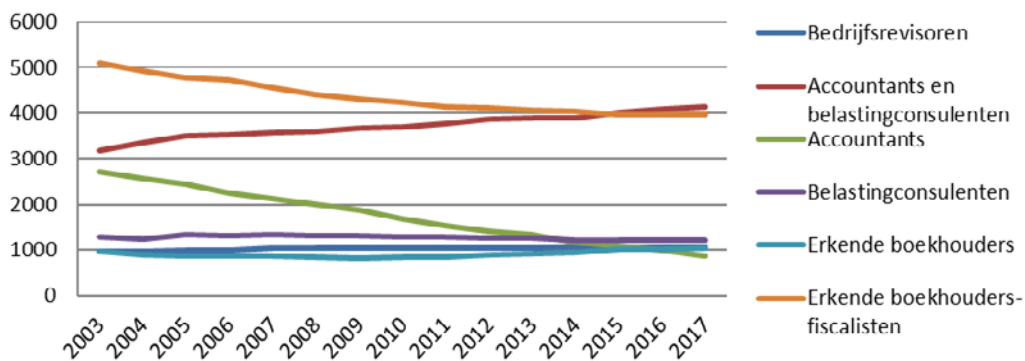

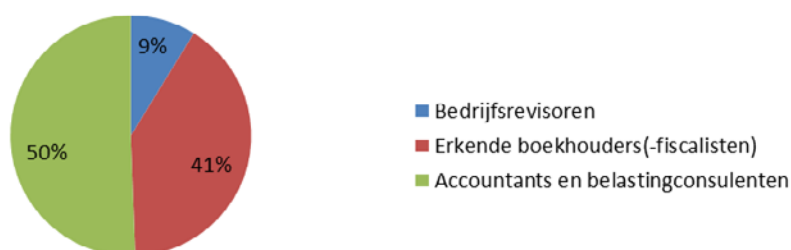
De economische beroepen in cijfers

Categorieën van economische beroepen

De economische beroepen Verdeling in 2017

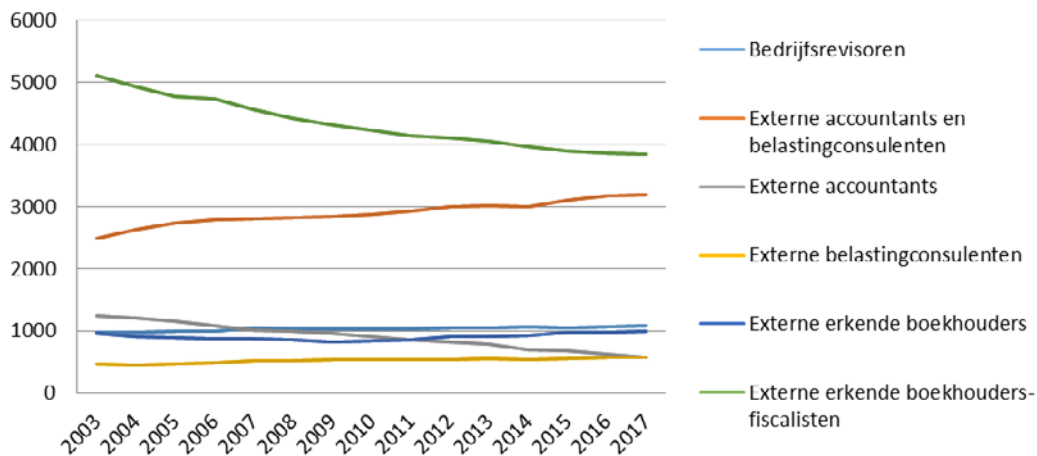
De economische beroepen Verdeling in 2010

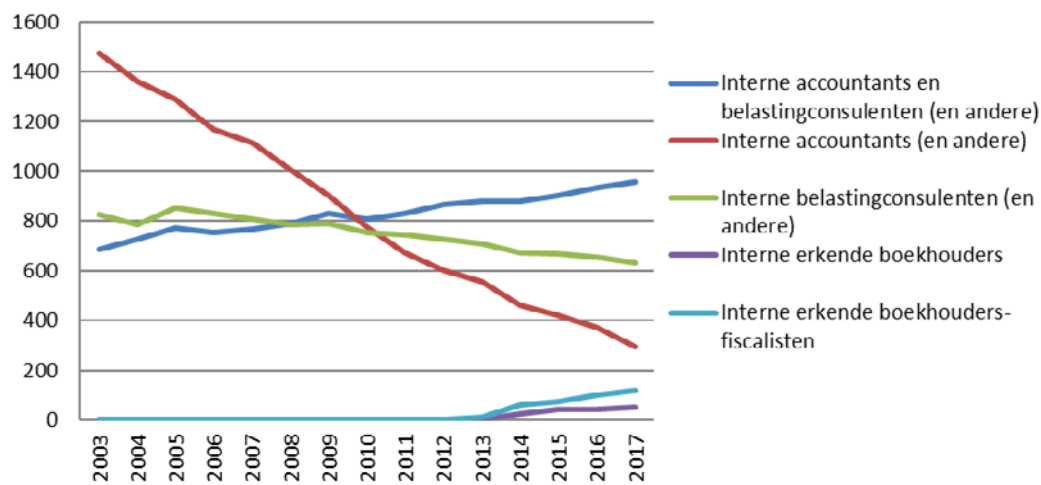
De economische beroepen Verdeling in 2003

Aantal "externe" beroepsbeoefenaars

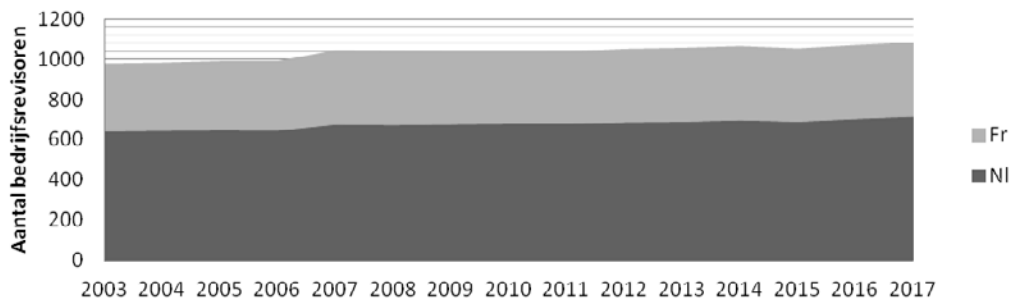

Aantal "interne" beroepsbeoefenaars

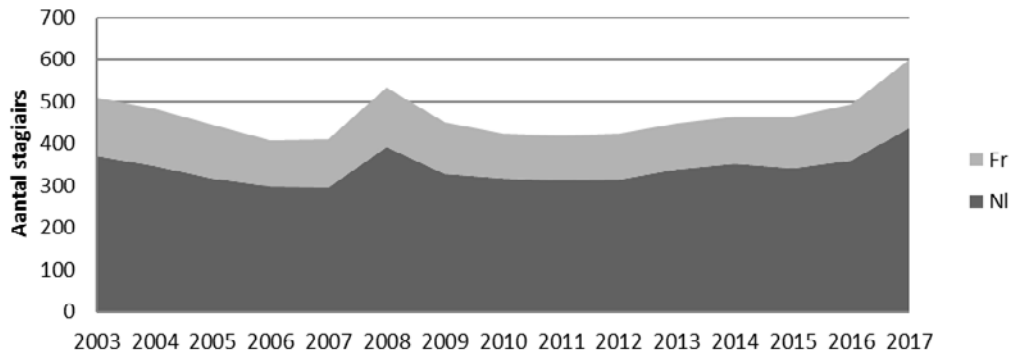

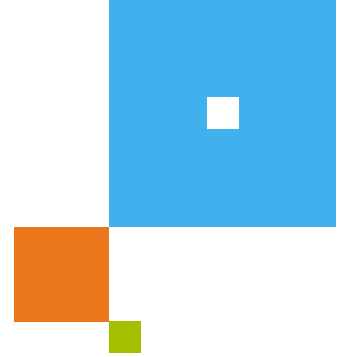
**2. Gegevens in verband met de bedrijfsrevisoren
(natuurlijke personen)**

**Aantal bedrijfsrevisoren -
Natuurlijke personen**

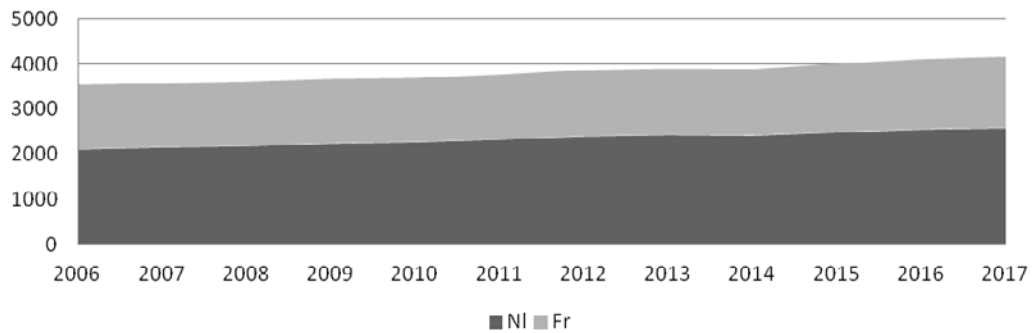
Aantal stagiairs - bedrijfsrevisoren

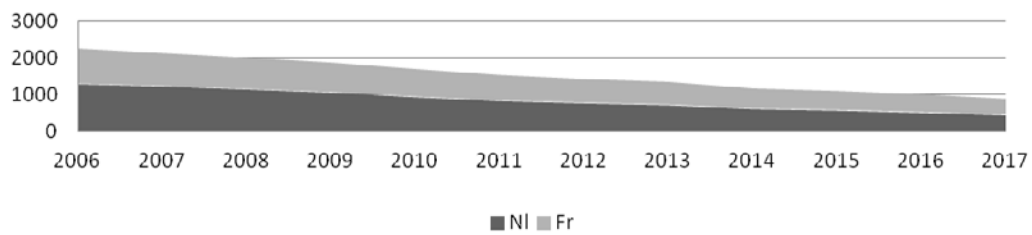

3. Gegevens in verband met de leden van het IAB (natuurlijke personen)

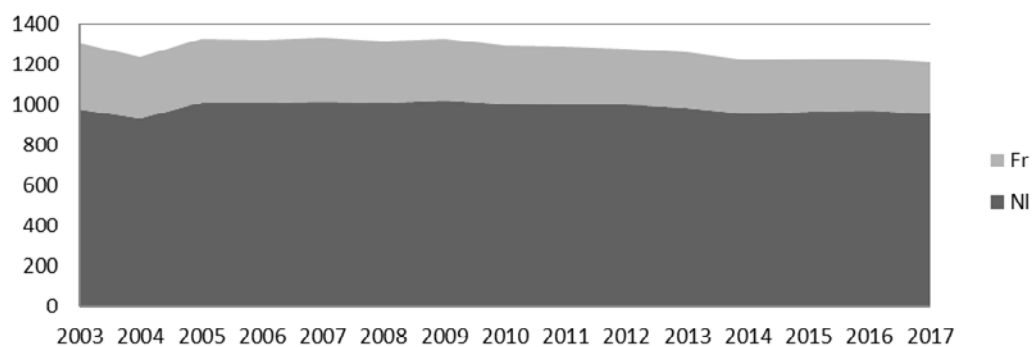
Aantal accountants en belastingconsulenten

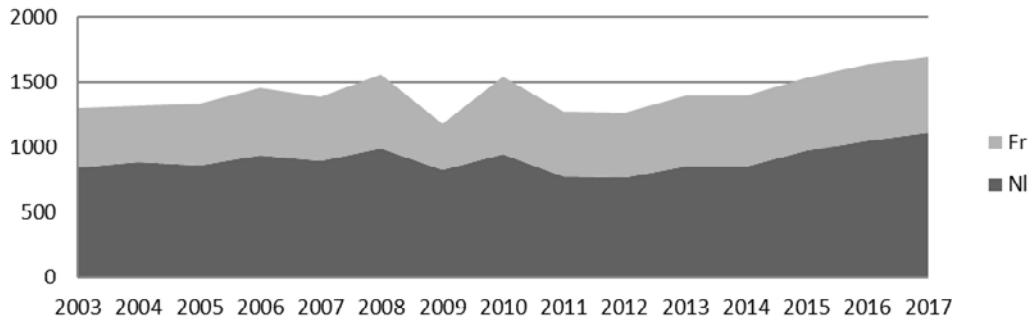
Aantal accountants

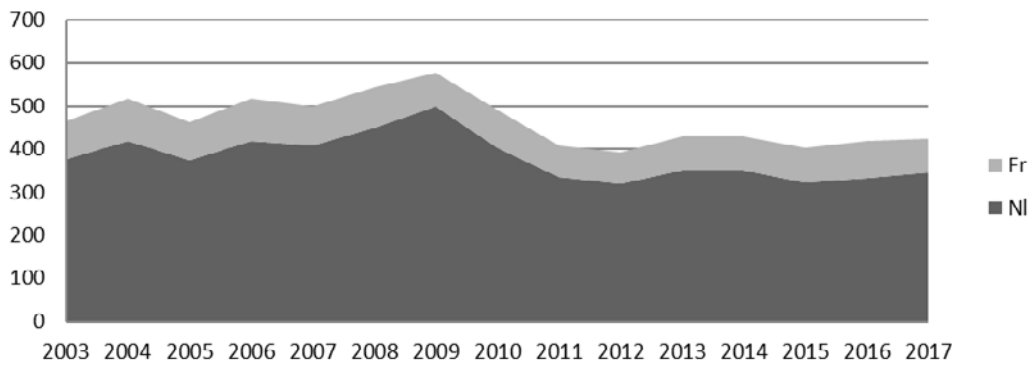
Aantal belastingconsulenten

Aantal stagiairs-accountants

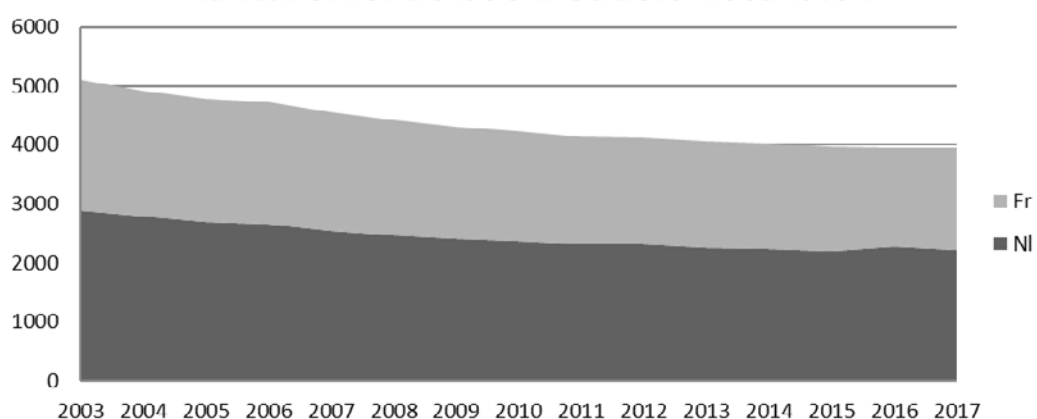

Aantal stagiairs-belastingconsulenten

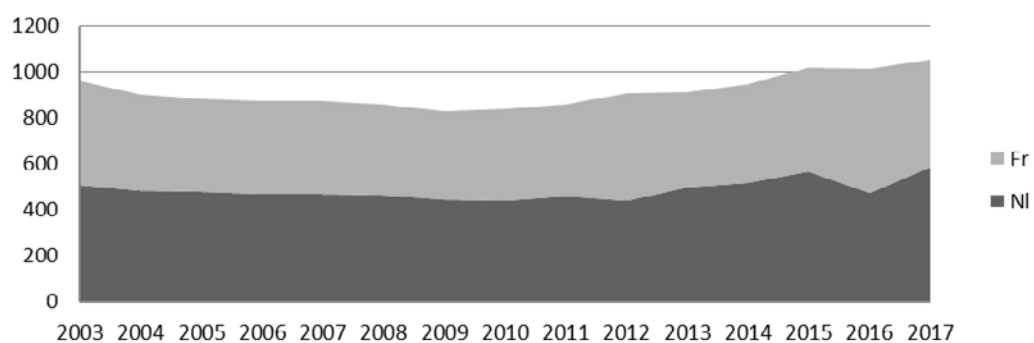

4. Gegevens in verband met de leden van het BIBF (natuurlijke personen)

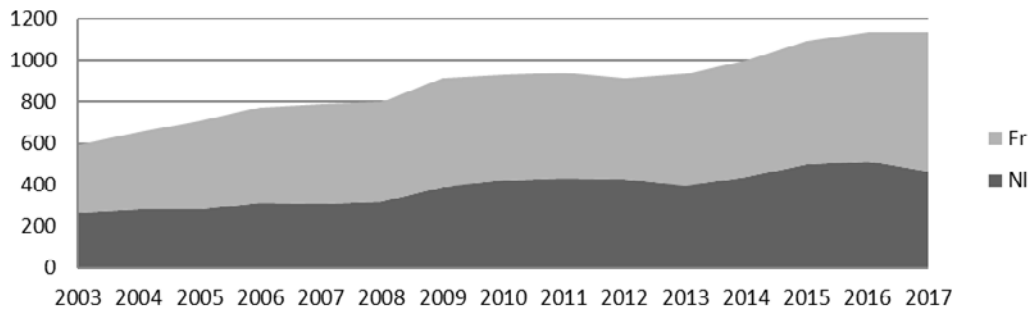
Aantal erkende boekhouders-fiscalisten

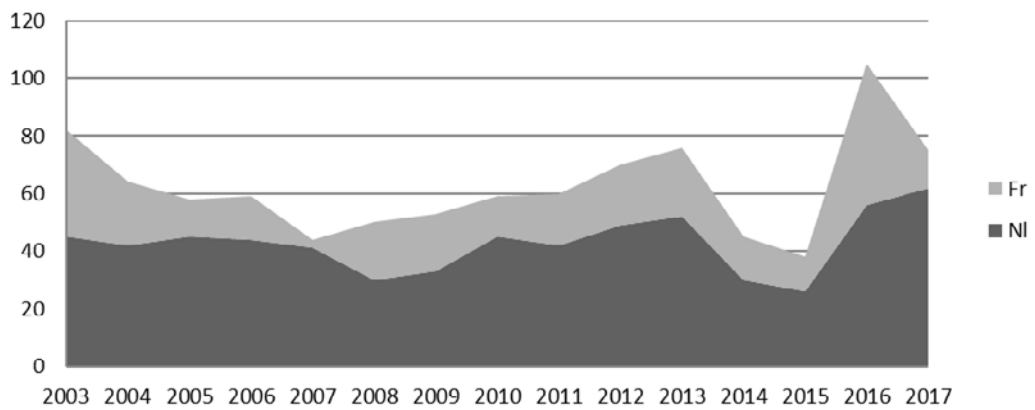
Aantal erkende boekhouders

Aantal stagiairs-boekhouders-fiscalisten

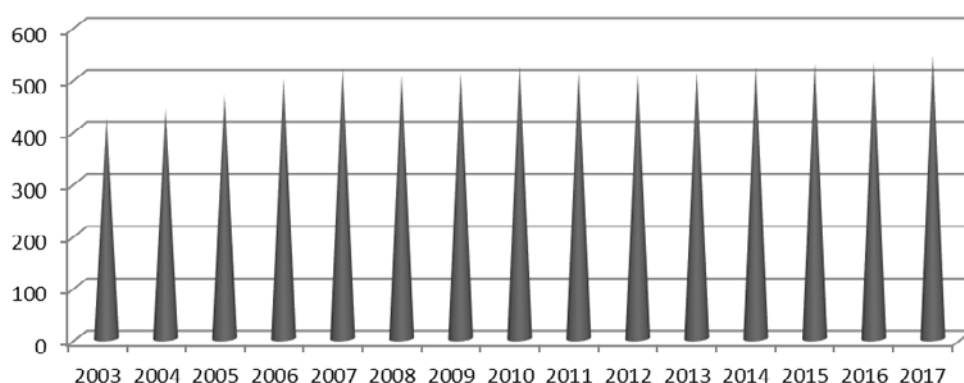

Aantal stagiairs-erkende boekhouders

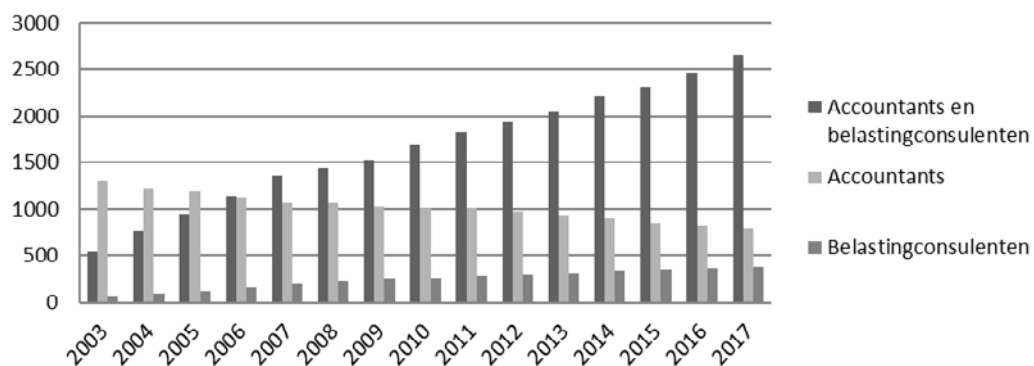

5. Economische beroepen – Rechtspersonen

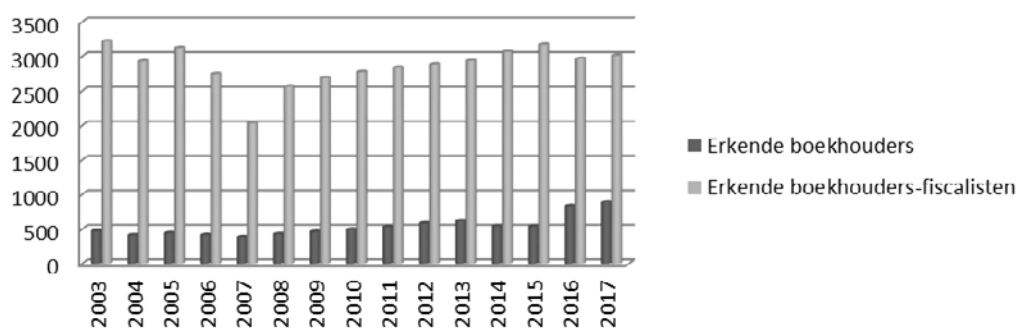
Leden van het IBR - Rechtspersonen

Leden van het IAB - Rechtspersonen

Leden van het BIBF - Rechtspersonen

Samenstelling¹ van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 31 december 2017

In de loop van 2017 veranderde de samenstelling van de Hoge Raad: mevrouw Véronique WILLEMS werd vervangen door de heer Loïc VAN STAËY, die diens mandaat zal voltooien; de heer Frederic REYNAERT werd vervangen door mevrouw Ann JORISSEN, die diens mandaat zal voltooien.

De Hoge Raad dankt mevrouw Véronique WILLEMS en de heer Frederic REYNAERT voor hun inzet bij de werkzaamheden van de Hoge Raad tijdens de afgelopen jaren.

Voorzitter: De heer Jean-Marc Delporte

Leden: Mevrouw Christine Darville ²

Mevrouw Cindy Laureys

De heer Frederic Reynaert (tot 22 november 2017) ³

Mevrouw Ann Jorissen (vanaf 22 november 2017)

De heer Jean-Luc Struyf

Mevrouw Bergie Van Den Bossche

Mevrouw Véronique Willems (tot 1 juni 2017) ⁴

De heer Loïc Van Staey (vanaf 1 juni 2017)

-
- ¹ Benoemd bij koninklijk besluit van 26 december 2013 met inwerkingtreding op de dag van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (16 januari 2014, tweede editie).
 - ² Benoemd bij koninklijk besluit van 6 januari 2015 met inwerkingtreding op de dag van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (16 januari 2015), ter vervanging van de heer Philippe LAMBRECHT.
 - ³ De heer Frederic REYNAERT werd vervangen door mevrouw Ann JORISSEN – benoemd bij koninklijk besluit van 12 november 2017 met inwerkingtreding op de dag van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (22 november 2017).
 - ⁴ Mevrouw Véronique WILLEMS werd vervangen door de heer Loïc VAN STAËY – benoemd bij koninklijk besluit van 22 mei 2017 met inwerkingtreding op de dag van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (1 juni 2017).

Verslag over 2017

Hervorming van het bedrijfsrevisoraat en van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

2017 was opnieuw een druk jaar voor de Hoge Raad. Er werden immers talrijke adviezen uitgebracht in verband met de vooropgestelde koninklijke besluiten tot uitvoering van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

In dit verband werden in 2017 niet minder dan 6 adviezen verstrekt:

- [Advies van 18 januari 2017](#) over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor alsook de inschrijving en registratie in het publiek register van de bedrijfsrevisoren (Koninklijk besluit van 21 juli 2017, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 4 augustus 2017);
- [Advies van 22 maart 2017](#) inzake de nationale en internationale samenwerking, meer in het bijzonder inzake het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de nationale samenwerking tussen het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de Hoge Raad voor de economische beroepen en de minister bevoegd voor Economie, alsook betreffende de internationale samenwerking met derde landen (Koninklijk besluit van 3 december 2017, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 15 december 2017, tweede editie);
- [Advies van 29 juni 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor (Koninklijk besluit van 17 augustus 2018, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 4 september 2018);

- [Advies van 29 juni 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het huis-houdelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;
- [Advies van 7 september 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 november 2012 met betrekking tot de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van richtlijn 2009/65/EG;
- [Advies van 20 december 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 november 2012 met betrekking tot de beheervenootschappen van ICB's die voldoen aan de voorwaarden van richtlijn 2009/65/EG en het koninklijk besluit van 25 februari 2017 met betrekking tot bepaalde openbare alternatieve ICB's en hun beheervenootschappen, en houdende diverse bepalingen (Koninklijk besluit van 15 april 2018, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 23 april 2018).

In maart 2017 heeft de Hoge Raad een brief gestuurd naar [de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), enerzijds, en [de Minister van Justitie](#), anderzijds, om hun aandacht te vestigen op het feit dat bepaalde maatregelen in verband met de onafhankelijkheid van de commissaris, die voorheen waren opgenomen in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen, voortaan zijn ondergebracht in nieuwe artikelen van het Wetboek van vennootschappen. Gelet op het feit dat de VZW-wetgeving nog niet dienovereenkomstig is aangepast, geldt de regeling inzake niet-controlediensten die niet verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening, of zelfs niet-controlediensten die wel verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening ("one to one"-regel), niet langer voor opdrachten inzake wettelijke controle van de jaarrekening bij deze entiteiten, zodat zich naar het oordeel van de Hoge Raad een aanpassing van artikel 17, § 7, van de wet van 27 juni 1921 opdringt.

Op verzoek van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) had in het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 7 september 2017 een ontmoeting plaats met de vertegenwoordigers van het IBR, met het oog op een gedachtewisseling in verband met het advies van de Hoge Raad van 29 juni 2017 over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor, dat aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, was verstrekt.

Deze ontmoeting is constructief gebleken, want de vertegenwoordigers van het IBR hadden inhoudelijk werk gemaakt van een aantal problemen die de Hoge Raad in zijn [advies van 29 juni 2017](#) aan de orde had gesteld.

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft een werkgroep opgericht met de vertegenwoordigers van zijn kabinet, de FOD Economie, het IBR en de Hoge Raad, om een aantal punten uit te klaren en uiteindelijk de definitieve goedkeuring van het koninklijk besluit betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor mogelijk te maken.

Andere ontwerpen van koninklijke besluiten werden nog niet voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd maar staan op de wachtlijst voor analyse in 2018, zodra de bevoegde Minister daarom verzoekt.

Invoering van de nieuwe structuur voor publiek toezicht in België

Zodra de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren was goedgekeurd, werd het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR) opgericht, met de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van:

- de samenstelling van het Comité (*Belgisch Staatsblad*, 20 januari (tweede editie) en 30 januari 2017);
- de regels over de financiering van de werking van het College (*Belgisch Staatsblad* 16 en 23 januari 2017).

Op verzoek van de federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft de Hoge Raad op [22 maart 2017 een advies](#) uitgebracht inzake de nationale en internationale samenwerking, meer in het bijzonder inzake het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de nationale samenwerking tussen het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Minister bevoegd voor Economie, alsook betreffende de internationale samenwerking met derde landen. Dit koninklijk besluit van 3 december 2017 werd in het *Belgisch Staatsblad* van 15 december 2017 (tweede editie) bekendgemaakt.

In juli 2017 stuurde het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren een brief naar de Hoge Raad om te vernemen hoe de vertegenwoordiging van de Hoge Raad zou zijn samengesteld op de zittingen van de Raadgevende Vergadering voor het publiek toezicht op het beroep van de bedrijfsrevisoren, ingesteld door artikel 63 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren. In zijn antwoord van 15 juli 2017 meldde de Hoge Raad dat beslist was dat hij zou vertegenwoordigd worden door de Voorzitter, de heer Jean-Marc DELPORTE, enerzijds, en een ander volgens een beurtrol door de Hoge Raad aangeduid lid van de Hoge Raad, anderzijds.

De eerste zitting van de Raadgevende Vergadering voor het publiek toezicht op het beroep van de bedrijfsrevisoren had plaats op 6 december 2017, waarop voor de Hoge Raad de heer Jean-Marc DELPORTE en mevrouw Christine DARVILLE aanwezig waren.

Op 6 oktober 2017 richtte de Hoge Raad, naar aanleiding van de bekendmaking van een verslag van 7 september 2017 aan de Europese Raad, de Europese Centrale Bank (ECB), het Europees Comité voor systeemrisico's (ESRB) en het Europees Parlement over de ontwikkelingen op de markt van de Europese Unie voor het verstrekken van wettelijke controlediensten aan organisaties van openbaar belang op grond van artikel 27 van de OOB-verordening van 2014, een schrijven aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren. Met dit schrijven verzocht de Hoge Raad het CTR om de overige delen van dat verslag in verband met "market monitoring" (buiten het eerste deel) door te sturen, teneinde hiervan kennis te kunnen nemen.

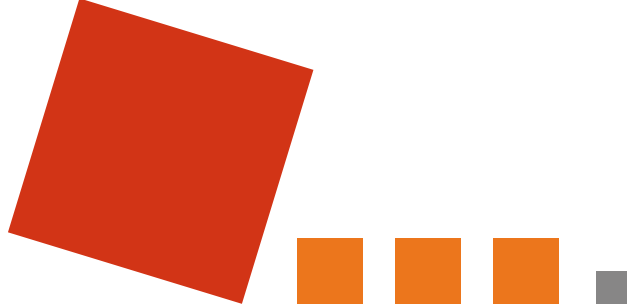
In november 2017 heeft de Hoge Raad kennis genomen van de door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren bekendgemaakte documenten in verband met de kwaliteitscontrole bij bedrijfsrevisorenkantoren die geen opdrachten bij organisaties van openbaar belang verrichten:

- een bericht van de FSMA in verband met de bekendmaking van de instructies voor het gebruik van de NON PIE-kwaliteitscontrole leidraden 2017;
- de instructies voor het gebruik van de NON PIE-kwaliteitscontrole leidraden 2017 ;
- Boek 1 - Organisatie van het kantoor - Instructies voor het gebruik van de NON PIE-kwaliteitscontrole leidraden 2017;
- Boek 2 - Controle van een opdracht - Instructies voor het gebruik van de NON PIE-kwaliteitscontrole leidraden 2017.

In december 2017 heeft het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren de Hoge Raad gevraagd hoe de wettelijke overgangsmaatregelen in verband met de externe rotatie bij bedrijfsrevisorenkantoren met één (of meer) opdrachten van wettelijke controle van de jaarrekening van organisaties van openbaar belang, dienden te worden geïnterpreteerd. Die interpretatie werd op [24 januari 2018](#) aan het College meegedeeld.

Bovendien heeft de Hoge Raad op 20 december 2017 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren voorgesteld om tussen beide autoriteiten een bilaterale ontmoeting te organiseren. Die eerste ontmoeting had plaats op 7 februari 2018.

Ten slotte heeft de Hoge Raad van bij de start van 2017 werk gemaakt van een update van zijn website, rekening houdend met de hervorming van 2016 met betrekking tot de wettelijke controle van de jaarrekening. Dit was voor de Hoge Raad trouwens ook de gelegenheid om zijn jaarverslag te moderniseren.

Normatief kader voor bedrijfsrevisoren

Aanpassing van de norm inzake de toepassing in België van de internationale controlestandaarden en van de zogenaamde “bijkomende” norm over de structuur en inhoud van het commissarisverslag

Een ander logisch gevolg van de aanpassing van het wettelijk en reglementair kader voor bedrijfsrevisoren was dat de beroepsnormen voor bedrijfsrevisoren aan bijwerking toe waren, gelet op de omzetting in Belgisch recht van:

- de boekhoudrichtlijn van 2013 (wet van 18 december 2015 tot omzetting van Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad), en
- de richtlijn van 2014 tot wijziging van de “auditrichtlijn” en de uitvoering van de OOB-verordening van 2014 (Wet van 29 juni 2016 houdende diverse bepalingen inzake Economie en wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren).

Wat betreft de ontwerpnorm tot wijziging van de door de Hoge Raad in 2016 goedgekeurde norm over de toepassing van de ISA's in België, is het zo dat het toepassingsgebied ervan door het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) opnieuw in vraag is gesteld.

In een brief van [27 maart 2017 aan Minister PEETERS](#) en [Minister BORSUS](#) heeft de Hoge Raad toelichting verstrekt over:

- het toepassingsgebied dat de Hoge Raad bij zijn goedkeuring van 23 november 2016 voor ogen had, namelijk het toepassingsgebied van de wettelijke controle van de jaarrekening in de zin van artikel 16/1 van het Wetboek van Vennootschappen, enerzijds, en
- de aspecten die toen niet in de Hoge Raad ter sprake zijn gekomen, namelijk de wettelijke opdrachten die gedeeld worden met de accountants alsook de overige wettelijke opdrachten die enkel aan de bedrijfsrevisoren voorbehouden zijn, anderzijds.

Na afloop van zijn onderzoek in juni 2017 heeft de federale Minister, bevoegd voor Economie, de goedkeuring van de ontwerpnorm geweigerd.

Naar aanleiding van die weigering tot goedkeuring heeft het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een tekst met rechtsleer gepubliceerd (Advies 2017/03 van 19 juli 2017 over het ontwerp van norm inzake de toepassing van de nieuwe en herziene ISA's in België – stand van zaken), met het verzoek aan de bedrijfsrevisoren om de normen waarvoor de Minister zijn goedkeuring had geweigerd, niettemin toe te passen.

In de gegeven omstandigheden heeft de Hoge Raad op [11 september 2017](#), in het kader van zijn taak van het *a posteriori*-nazicht van de rechtsleer die de Raad van het IBR ontwikkelt, de Voorzitter van het IBR aangeschreven, waarna de Raad van het IBR het advies 2017/03 heeft ingetrokken en op 6 oktober 2017 een nieuw advies (2017/06) heeft geformuleerd. Met dit advies van oktober 2017 geeft de Raad van het IBR de bedrijfsrevisoren de raad om te steunen op hun vakkundig oordeel om een bepaling uit de norm van 2009 over de toepassing van de ISA's in België, al dan niet toe te passen.

Tegen diezelfde achtergrond situeert zich ook het initiatief van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten om de politieke wereld te wijzen op het belang van een evenredige toepassing van de geldende regels voor contractuele controles bij KMO's. Naar aanleiding van dit initiatief heeft Minister PEETERS het IBR en het IAB de opdracht gegeven om voor de contractuele controles bij KMO's samen een norm uit te werken. Daartoe werd een interinstututenwerkgroep opgericht.

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft het IBR en het IAB in juli 2017 verzocht om, zodra zij klaar waren met een voorstel voor een gemeenschappelijke norm voor contractuele controles, voor hem een stand van zaken op te maken. Aan de goedkeuring van een eventuele nieuwe beroepsnorm voor bedrijfsrevisoren inzake wettelijke controle van de jaarrekening heeft de Minister tevens als voorwaarde gekoppeld dat er definitief werk zou worden gemaakt van een gemeenschappelijke norm voor contractuele controles.

De Hoge Raad is bij zijn onderzoek van de verschillende ontwerpnormen die hem zijn voorgelegd dan ook uitgegaan van de voornoemde zienswijze van de federale Minister, bevoegd voor Economie.

Op 10 mei 2017 heeft de Raad van het IBR bij de Hoge Raad een verzoek om goedkeuring van een ontwerpnorm tot wijziging van de bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's) ingediend.

In zijn vergaderingen van 12 en 15 juni 2017 heeft de Hoge Raad de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm onderzocht, maar hij kon – los van de inhoud hiervan – niet uitmaken of hij wel in staat was de betrokken ontwerpnorm al dan niet goed te keuren, gelet op de duidelijke band tussen de twee normen, in het licht van de overwegingen (7) en (8) die de nieuwe ontwerpnorm voorafgaan en waaruit blijkt dat het toepassingsgebied hiervan en dat van de ontwerpnorm in de versie die op 28 november 2016 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, is toegezonden, volstrekt identiek zijn.

Gelet op al deze factoren heeft de Hoge Raad [verklaard](#) zich onmogelijk inhoudelijk over de ontwerpnorm te kunnen uitspreken, zolang de Minister van Economie over de op 28 november 2016 overgezonden ontwerpnorm geen stelling heeft ingenomen.

In afwachting van verdere ontwikkelingen heeft de Hoge Raad twee aspecten onderzocht:

- de interpretatie van het IBR zoals verwoord in zijn advies 2017/04 over het commissarisverslag en de draagwijdte van de verklaring in het commissarisverslag van (eventuele) materiële onzekerheden die verband houden met gebeurtenissen of omstandigheden die mogelijk aanzienlijke twijfel doen rijzen over het vermogen van de vennootschap om haar bedrijfsactiviteiten voort te zetten (art. 144, §1, 7° van het Wetboek van Vennootschappen), enerzijds, en
- de logische interpretatie op basis van de gezamenlijke lezing van artikel 10, § 2, c) van de Europese OOB-verordening en §§ 14 (b) en 15 (b) van ISA-norm 701, anderzijds.

Met betrekking tot het eerste punt is de Hoge Raad van oordeel zich achter de interpretatie van het IBR in diens advies 2017/04 te kunnen scharen. Met betrekking tot het tweede punt heeft de Hoge Raad echter beslist om hierover via de FOD Economie een vraag aan de Europese Commissie te stellen. Begin 2018 heeft de Europese Commissie een antwoord gegeven.

Voorstel van een norm inzake de opheffing van bepaalde normen en aanbevelingen van het IBR

Op 3 maart 2017 heeft de Raad van het IBR, na afloop van een openbare raadpleging zoals voorgeschreven door artikel 31 van de wet van 7 december 2016, een verzoek om goedkeuring van een ontwerpnorm tot opheffing van bepaalde normen en aanbevelingen van het IBR voorgelegd.

Die norm is na twee hoorzittingen met de vertegenwoordigers van de Raad van het IBR op 12 en 27 april 2017, door de Hoge Raad op [27 april 2017](#) goedgekeurd.

Het bericht tot goedkeuring van de federale Minister, bevoegd voor Economie, van 12 september 2017 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 19 september 2017.

Normatief kader voor accountants en belastingconsulenten

De Raad van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft begin 2017 het initiatief van een grondige herziening van de beroepsnormen voor zijn leden aangekondigd, in casu de algemene controlenormen zoals die op 30 september 1991 door de Raad van het IAB zijn vastgesteld.

Tegen diezelfde achtergrond situeert zich ook het initiatief van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten om de politieke wereld te wijzen op het belang van een evenredige toepassing van de toepasselijke normen voor contractuele controles bij KMO's. Naar aanleiding van dit initiatief heeft Minister PEETERS het IBR en het IAB de opdracht gegeven om voor de contractuele controles bij KMO's samen een norm uit te werken. Daartoe werd een interinstitutenwerkgroep opgericht.

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft het IBR en het IAB in juli 2017 verzocht om, zodra zij klaar waren met een voorstel voor een gemeenschappelijke norm voor contractuele controles, voor hem een stand van zaken op te maken. Aan de goedkeuring van een eventuele nieuwe beroepsnorm voor bedrijfsrevisoren inzake wettelijke controle van de jaarrekening heeft de Minister tevens als voorwaarde gekoppeld dat er definitief werk zou worden gemaakt van een gemeenschappelijke norm voor contractuele controles.

Naar aanleiding van het schrijven van het IAB van 19 januari 2017 heeft de Hoge Raad twee ontmoetingen gehad met de vertegenwoordigers van het IAB, met het oog op een gedachtewisseling hierover.

Om beter zicht te krijgen op de toestand in de verschillende Europese landen werd, op initiatief van de Hoge Raad, ook mevrouw Hilde BLOMME, Deputy CEO van *Accountancy Europe*, hierbij uitgenodigd. Die ontmoeting had plaats in het kader van een vergadering van de Hoge Raad op 12 juni 2017.

De Hoge Raad is bijzonder opgetogen over het initiatief tot herziening van de normen van 1991, met de bedoeling de betrokken beroepsbeoefenaars voor hun werkzaamheden een duidelijk normatief kader te bieden. Daardoor kan structuur worden gegeven aan de kwaliteitstoetsing die voortaan voor alle externe leden van het IAB geldt.

In het vooruitzicht van het voorleggen van de ontwerpnormen voor advies, staat de Hoge Raad in de voorbereidende fase open voor informele contacten met het IAB.

Kwaliteitstoetsing bij externe leden van het IAB en gebruik van de opdrachtbrief

De federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Kris PEETERS, heeft bij brief van 20 november 2017 de Hoge Raad om advies gevraagd in verband met een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het IAB en het gebruik van de opdrachtbrief.

Dit koninklijk besluit vloeit voort uit de wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen door de wet van 3 september 2017, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 september 2017, meer bepaald uit de toevoeging van een derde paragraaf in artikel 28 van de wet (wettelijke grondslag voor de kwaliteitstoetsing) en de invoeging van artikel 28/1 (verplichte opdrachtbrief) in de wet van 22 april 1999.

Het belang dat de Hoge Raad hecht aan een passend toezicht op de kwaliteit en een strikte opvolging van de beroepswerkzaamheden van de leden van het IAB, verklaart de bijzondere aandacht die de Hoge Raad steeds heeft gehad voor de kwaliteitstoetsing zoals die door het Instituut wordt georganiseerd.

Tegen die achtergrond had in september 2016 reeds een ontmoeting plaats met de vertegenwoordigers van het IAB, om hen de gelegenheid te geven een stand van zaken op te maken en toelichting te geven bij de toepassing van de IAB-norm van 2012 over de kwaliteitstoetsing, en meer bepaald bij de resultaten van het pilootproject van de kwaliteitstoetsing, de voorbereidende vormingen voor leden van het IAB en de toetsers, alsook bij de *tools*, modellen en handleidingen waarover de leden van het IAB kunnen beschikken.

Hierdoor kon de Hoge Raad beter zicht krijgen op de maatregelen die het IAB nog vóór de overzending van het ontwerp van koninklijk besluit had getroffen.

De Hoge Raad heeft op [7 februari 2018](#) zijn advies verstrekt.

Herziening van de plichtenleer voor erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten

De Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's heeft op 27 februari 2017 de Hoge Raad om advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF), ter vervanging van het koninklijk besluit van 22 oktober 2013 tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het BIBF.

Uit het verzoek om advies blijkt dat de beslissing van de Nationale Raad van het BIBF van 27 januari 2017 om een wijziging van artikel 21 van het reglement van plichtenleer in verband met de (on)verenigbaarheden goed te keuren, de aanleiding vormde voor dit ontwerp van koninklijk besluit. De wijziging van dat artikel 21 dient te worden gesitueerd in het kader van een lopende inbreukprocedure opgestart door de Europese Commissie die van oordeel is dat het bestaande artikel 21 in strijd is met artikel 25 van de richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (de zogenaamde "dienstenrichtlijn"). Artikel 25 van de dienstenrichtlijn handelt over multidisciplinaire activiteiten.

De Hoge Raad heeft zijn advies verstrekt op [22 maart 2017](#) en hieruit blijkt dat hij ten aanzien van het voor advies voorgelegde koninklijk besluit geen bezwaar maakt.

Aangezien de Hoge Raad geen toegang had tot het dossier van de hangende inbreukprocedure op Europees niveau, heeft hij er toch op gewezen dat hij zich geenszins kon uitspreken over de verwachte beoordeling van de voorgestelde bepalingen door de Europese Commissie.

De Hoge Raad heeft in zijn advies benadrukt sterk begaan te zijn met de problematiek rond eventuele bestaande (weg te werken) belemmeringen voor multidisciplinaire activiteiten die de economische beroepsbeoefenaars uitvoeren en rond de toepassing van de dienstenrichtlijn.

Uiteraard kan de uitkomst van deze inbreukprocedure aanzienlijke gevolgen hebben voor de Belgische regelgeving voor de economische beroepen.

Het ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van de plichtenleer van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten werd door de Ministerraad van 7 juli 2017 goedgekeurd. Het koninklijk besluit van 18 juli 2017 werd in het *Belgisch Staatsblad* van 14 augustus 2017 bekendgemaakt.

Het *Publicatieblad van de Europese Unie* van 13 augustus 2018 (C 285) maakt bekend dat de Europese Commissie op 8 juni 2018 opnieuw beroep heeft ingesteld (zaak C-384/18) om reden dat België de verplichtingen uit hoofde van artikel 25 van richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt en artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zou schenden.

Voorstel van stagerichtlijnen voor erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten

Op 24 oktober 2017 heeft de Voorzitster van de Nationale Raad van het BIBF de Hoge Raad om advies verzocht in verband met een voorstel van stagerichtlijnen zoals die door de Nationale Raad op 13 oktober 2017 waren aangenomen.

Op initiatief van de Hoge Raad had tijdens zijn vergadering van 20 december 2017 een ontmoeting plaats met de vertegenwoordigers van de Nationale Raad van het BIBF, met het oog op een gedachtewisseling over hoe de stage op dat ogenblik verliep en welke de belangrijkste verbeteringen waren die dankzij de -voor advies voorgelegde- richtlijnen konden worden gerealiseerd.

De Hoge Raad heeft op [23 januari 2018](#) zijn advies verstrekt.

De stagerichtlijnen voor erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten (in de versie van 13 oktober 2017) zijn beschikbaar op de website van het BIBF http://www.bibf.be/uploads/documents/Richtlijnen_Stage_NL_WEB.pdf

Ontmoeting met de vertegenwoordigers van de Nationale Raad van het BIBF

De Hoge Raad heeft op 7 september 2017 een ontmoeting met de vertegenwoordigers van de Nationale Raad van het BIBF belegd. Tijdens die ontmoeting zijn verschillende voorstellen van de Nationale Raad aan bod gekomen. Voor de leden van de Hoge Raad was dit de gelegenheid om een duidelijker zicht te krijgen op de aandachtspunten bij het BIBF en aanvullende informatie te bekomen over bepaalde thema's uit het jaarverslag 2016 van het BIBF.

Verwachte evoluties in het gemeenschappelijk normatief kader in België voor de drie instituten

In het *Belgisch Staatsblad* van 6 oktober 2017 werd de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten bekendgemaakt.

Deze wet regelt de omzetting in het Belgisch recht van richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie.

Als gevolg hiervan zal de gemeenschappelijke norm van de drie instituten (IBR, IAB en BIBF) van 2011 inzake de toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in de loop van 2018 onvermijdelijk moeten worden aangepast of vervangen.

Evolutie op Europees en internationaal niveau

- *Committee of European Auditing Oversight Bodies*

De Hoge Raad heeft de oprichting gevolgd van het *Committee of European Auditing Oversight Bodies* (CEAOB) dat in de plaats is gekomen van de *European Group of Auditors' Oversight Bodies* (EGAOB) ingevolge de goedkeuring van de richtlijn van 2014 tot wijziging van de "auditrichtlijn" en de OOB-verordening van 2014.

In juli 2016 hield het CEOAB zijn openingsvergadering. Sinds begin 2017 beschikt het CEOAB over een internetpagina op de website van de Europese Commissie (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-reforms-and-their-progress/regulatory-process-financial-services/expert-groups-comitology-and-other-committees/committee-european-auditing-oversight-bodies_en) waarop de werkzaamheden van het Comité kunnen worden gevolgd.

Sinds de hervorming van december 2016 wordt België hierin door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren vertegenwoordigd.

Interessant in dit verband is de publicatie door de Europese Commissie van een verslag van 7 september 2017 aan de Europese Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Comité voor systeemrisico's en het Europees Parlement over de ontwikkelingen op de markt van de Europese Unie voor het verstrekken van wettelijke controlediensten aan organisaties van openbaar belang op grond van artikel 27 van de OOB-verordening van 2014 ("market monitoring").

- *Openbare raadpleging van de Monitoring Group van IOSCO*

Op 9 november 2017 heeft de *Monitoring Group* van de *International Organisation of Securities Commissions* (IOSCO) een perscommuniqué gepubliceerd waarin met het oog op een hervorming van het goedkeuringsproces voor internationale auditstandaarden een openbare raadpleging werd aangekondigd.

De Hoge Raad heeft kennis genomen van het document voor de openbare raadpleging, met als titel "*Strengthening the Governance and Oversight of the International Audit-Related Standard-Setting Boards in The Public Interest - Monitoring Group Consultation*", alsook van de respectieve standpunten van autoriteiten zoals het CEOAB of de *European Securities and Markets Authority* (ESMA), en van de nationale (IBR en IAB) en internationale (*Accountancy Europe*) beroepsorganisaties.

Bijlage 1 - Jaarrekening van de Hoge Raad over het boekjaar 2017

	2017	2016
Leden (aanwezigheidsgelden en verplaatsingskosten)	8.033,74	6.073,55
Bezoldigingen (*) (met sociale bijdragen en hiermee verbonden kosten)	319.612,54	330.786,19
Publicatie- en vertaalkosten	7.722,81	2.987,49
Bureelonkosten	290,00	374,63
Meubelen en bureautica	4.600,59	5.698,15
Representatiekosten	207,00	0,00
Verplaatsingskosten (vergaderingen EC,..)	990,30	981,50
Diverse werkingskosten		
- Abonnementen op tijdschriften en aankoop boeken	5.182,97	4.914,75
- Andere werkingskosten	97,54	103,15
TOTAAL WERKINGSKOSTEN	346.737,49	351.919,41

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen en op voorstel van het interinstitutencomité, worden de lopende kosten van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, na 2011, gedragen door de drie instituten van de economische beroepsbeoefenaars, elk voor een derde deel. Voorheen werden deze kosten gedragen ten belope van de helft voor het IBR en een kwart voor het IAB en het BIBF.

	2017	2016
Dekking van de werkingskosten (buiten ontvangen interesten) (*)	346.734,52	351.879,46
Bijdrage IBR	115.578,17	117.293,15
Bijdrage IAB	115.578,17	117.293,15
Bijdrage BIBF	115.578,17	117.293,15

(*) P.M. Er moet opgemerkt worden dat bepaalde andere kosten eveneens gedragen worden door de instituten (bedragen elk voor hun deel). Het bedrag voor de dekking van de vertaling van adviezen gevraagd door de instituten aan de Hoge Raad bedraagt 0,00 euro (voor 2013), 1.052,70 euro (voor 2014) en 0,00 euro (voor 2015, 2016 en 2017).

Bijlage 2 - De economische beroepen in cijfers op 31 december 2017

Instituut van de Bedrijfsrevisoren

	Totaal	NI	Fr
A. Aantal leden (natuurlijke personen)	1.081	714	367
waaronder aantal tijdelijk verhinderde revisoren	176		
B. Aantal leden (rechtspersonen)	543		
C. Aantal stagiairs (natuurlijke personen)	600	437	163

Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten

	Totaal	NI	Fr
A. Aantal leden (natuurlijke personen)	6.235	3.985	2.250
- Accountants en belastingconsulenten	4.150	2.587	1.563
- Accountants	877	445	432
- Belastingconsulenten	1.208	953	255

	Totaal	NI	Fr
Deellijst "externen"	4.350	2.651	1.699
- Accountants en belastingconsulenten	3.192	1.915	1.277
- Accountants	581	290	291
- Belastingconsulenten	577	446	131

	Totaal	NI	Fr
Andere (internen en andere)	1.885	1.334	551
- Accountants en belastingconsulenten	958	672	286
- Accountants	296	155	141
- Belastingconsulenten	631	507	124

	Totaal	NI	Fr
B. Aantal leden (rechtspersonen)	3.827	2.435	1.392
- Accountants en belastingconsulenten	2.656	1.705	951
- Accountants	790	439	351
- Belastingconsulenten	381	291	90

	Totaal	NI	Fr
C. Aantal stagiairs (natuurlijke personen)	2.124	1.459	665
- Accountants	1.700	1.113	587
- Belastingconsulenten	424	346	78

Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten

	Totaal	NI	Fr
A. Aantal leden (natuurlijke personen)	5.010	2.799	2.211
- Erkende boekhouders	1.053	583	470
- Erkende boekhouders-fiscalisten	3.957	2.216	1.741

	Totaal	NI	Fr
“Externe” leden	4.840	2.690	2.150
- Erkende boekhouders	1.003	555	448
- Erkende boekhouders-fiscalisten	3.837	2.135	1.702

	Totaal	NI	Fr
Interne leden	170	109	61
- Erkende boekhouders	50	28	22
- Erkende boekhouders-fiscalisten	120	81	39

	Totaal	NI	Fr
B. Aantal erkende rechtspersonen	3.907	2.288	1.619
- Erkende boekhouders	893	631	262
- Erkende boekhouders-fiscalisten	3.014	1.657	1.357

	Totaal	NI	Fr
C. Aantal stagiairs	1.211	528	683
- Stagiairs erkende boekhouders	75	62	13
- Stagiairs erkende boekhouders-fiscalisten	1.136	466	670

Bijlage 3 - Lijst van de adviezen en goedkeuringen van normatieve teksten van de Hoge Raad in 2017

Omzetting van de "auditrichtlijn" en tenuitvoerlegging van de OOB-verordening van 2014 in Belgisch recht

Adviezen van de Hoge Raad goedgekeurd tijdens de verslagperiode

- [Advies van 18 januari 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor alsook de inschrijving en registratie in het publiek register van de bedrijfsrevisoren (KB van 21 juli 2017, *Belgisch Staatsblad* van 4 augustus 2017)
- [Advies van 22 maart 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de nationale samenwerking tussen het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de minister bevoegd voor Economie, alsook betreffende de internationale samenwerking met derde landen (KB van 3 december 2017, *Belgisch Staatsblad* van 15 december 2017 (2de editie))
- [Advies van 29 juni 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor (KB van 17 augustus 2018, *Belgisch Staatsblad* van 4 september 2018)
- [Advies van 29 juni 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het huis-houdelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren
- [Advies van 7 september 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 november 2012 met betrekking tot de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van richtlijn 2009/65/EG
- [Advies van 20 december 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 november 2012 met betrekking tot de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van richtlijn 2009/65/EG en het koninklijk besluit van 25 februari 2017 met betrekking tot bepaalde openbare alternatieve instellingen voor collectieve belegging en hun beheervenootschappen, en houdende diverse bepalingen

Briefwisseling vanwege de Hoge Raad in verband met de omzetting van de
"auditrichtlijn" in Belgisch recht

- [Schrijven van 30 maart 2017 aan Minister PEETERS](#) met het verzoek om een dringende aanpassing van de VZW-wetgeving naar aanleiding van de audithervorming
- [Schrijven van 3 april 2017 aan Minister GEENS](#) met het verzoek om een dringende aanpassing van de VZW-wetgeving naar aanleiding van de audithervorming

Interpretatie van de voorschriften inzake de externe rotatie uit de OOB-
verordening

- [Schrijven van 24 januari 2018 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#) als antwoord op de vraag van 22 december 2017

*Herziening van het reglement van plichtenleer van de erkende
boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten*

- [Advies van 22 maart 2017](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF)

*Kwaliteitstoetsing van de externe leden van het IAB en gebruik van
de opdrachtbrief*

- [Advies van 7 februari 2018](#) over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het gebruik van de opdrachtbrief

Goedkeuringsprocedure van beroepsnormen voor bedrijfsrevisoren

Verzoek om goedkeuring van een ontwerp van norm inzake de toepassing in België van de ISA's – Goedkeuring in 2016

- [Schrijven van 27 maart 2017 aan Minister PEETERS](#)
- [Schrijven van 27 maart 2017 aan Minister BORSUS](#)
- [Schrijven van 11 september 2017 aan de Voorzitter van het IBR](#) in verband met het advies 2017/03 van de Raad van het IBR van 19 juli 2017 inzake het ontwerp van norm inzake de toepassing van de nieuwe en herziene ISA's in België – stand van zaken

Verzoek om goedkeuring van een ontwerp van norm tot wijziging van de bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's)

- [Schrijven van 15 juni 2017 aan Minister PEETERS](#) (onmogelijkheid om de norm goed te keuren) – termijn opgeschort
- [Schrijven van 20 juni 2017 aan de Voorzitter van het IBR](#)
- [Schrijven van 20 juni 2017 aan de Voorzitter van het IAB](#)
- [Schrijven van 20 juni 2017 aan Minister PEETERS](#)

Verzoek om goedkeuring van een ontwerp van norm inzake de opheffing van bepaalde normen en aanbevelingen van het IBR

- [Schrijven van 27 april 2017 aan Minister PEETERS](#) – Goedkeuring van het ontwerp van norm

A posteriori nazicht van adviezen en mededelingen van de Raad van het IBR aan de bedrijfsrevisoren

- [Schrijven van 11 september 2017 aan de Voorzitter van het IBR](#) inzake het advies 2017/03 van de Raad van het IBR van 19 juli 2017 omtrent het ontwerp van norm inzake de toepassing van de nieuwe en herziene ISA's in België – stand van zaken

Hoge Raad voor de Economische beroepen

City Atrium
8ste verdieping
Vooruitgangstraat 50 - B-1210 Brussel

Tel: + 32 2 277.64.11
Email: cspehreb@skynet.be
www.cspe-hreb.be